

ISSN (Online) 2560-4708

145 година од рођења Косте Милетића 1874-2019

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1
www.udruzenjepvlps.org

БИЛТЕН

Број 86, фебруар 2019. године

СЛАВА МУЗЕЈА ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Ломљење славог колача - директор Музеја Чедо Миливојевић, први
слева и начелник Музеја ЈРВ Златко Павичевић, у средини.

Традиционално, шеснаесту годину заредом, обележена је слава Музеја ваздухопловства - Сретење Господње, 15. фебруара 2019. године. Музеј је био широм отворен бројним гостима. Празник је обележен свечано и у пријатној атмосфери.

Директор Музеја г-дин Чедо Миливојевић поздрављајући присутне, рекао је: „Да је тога дана 15.02.1957. године Одељење за историју и Музеј ЈРВ. Од тога дана, па до данас, Музеј је прошао трновит развојни пут, од старог београдског аеродрома, преко смештања збирке летелица у хангаре ЈАТ-а, до тренутка када је добио свој кров над главом. Изградња нашег ваздухопловног храма, трајала је пуних четрнаест година, да би коначно 21.05.1989. године, на дан РВ и ПВО, био отворен. Под стакленом куполом, постављена је стална изложба која говори о богатој ваздухопловној историји и традицији коју баштинимо и коју смо дужни да негујемо. Ове године обележићемо велики јубилеј, 30 година здања Музеја! И поред свих тешкоћа и очигледних проблема, ми остварујемо своју мисију и показујемо дуговечност и истрајност ове установе културе која успешно чува стечени углед.“

Запослени у Музеју ваздухопловства и бројни гости свечано су
прославили Славу Сретење Господње 15. фебруара 2019. године

СРЕТЕЊЕ - ДАН ДРЖАВНОСТИ СРБИЈЕ

Централна свечаност у Орашцу где су говориле премијерка Србије
Ана Брнабић и председница Републике Српске Жељка Цвијановић

На Сретење Господње 15. фебруара 2019. године у Србији је обележен Дан државности. На централној државној церемонији у Орашцу говорила је председница Владе Србије Ана Брнабић и председница републике Српске Жељка Цвијановић, уз присуство бројних званичника и грађана.

Председница Народне скупштине Маја Гојковић положила је венац на споменик Незнаоком јунаку на Авали, присуствовали су командант КоВ, генерал потпуковник Милослав Симоновић и командант РВ и ПВО генерал мајор Душко Жарковић.

У оквиру обележавања Дана државности, лоровов венац на саркофаг војска Карађорђа у цркви Светог Ђорђа на Опленцу положили су представници владе Србије, и општине Топола.

Председник Александар Вучић уручио је одликовања заслужним појединцима и институцијама.

На Сретење 1804. године, српски устаници, предвођени Ђорђем Петровићем – Карађорђем на Збору у Орашцу одлучили су да подигну Први српски устанак. Устанички скуп представља почетак обнове српске државности после вишевековне отоманске власти.

Додела највиших државних признања у Палати Председништва
Републике Србије на Сретење 2019. године

РВ И ПВО ВОЈСКЕ СРБИЈЕ ЈАЧЕ ЗА ЈОШ ЧЕТИРИ ЛОВЦА МИГ-29

РВ и ПВО Војске Србије од 25. фебруара 2019. године јаче је за још 4 ловачка авиона "Миг-29", које је наша земља добила на поклон од Белорусије. Свечана примопредаја извршена је у белоруском 558. Ваздухопловно-ремонтном заводу у Барановичима, где ће бити завршена прва фаза ремонта тих летелица. Финални ремонт и модернизација биће урађени у Србији.

Уговор којим се "мигови" предају у посед Републике Србије примио је у Белорусији министар одбране Александар Вулин, чиме су авиони и формално постали својина наше земље. Наредних месеци, како предвиђа договор два војна врха, белоруски стручњаци ће их довести на ниво десет летелица овог типа које су већ у саставу српског Ратног ваздухопловства. Први корак већ је направљен - сваки авион добијен од Белорусије на репу и испод крила већ носи српску заставу.

У Заводу у Барановичу боравио је стручни тим припадника РВ и ПВО који је детаљно прегледао летелице и пратећу документацију. Веома су, како тврде, задовољни њиховим

стањем и ресурсима. "Мигови" су једноседи и верзије 9.13, с тим што су две летелице модификоване тако да имају дво-струко веће трајање патролирања, што је велика предност у заштити државног неба.

Министар одбране Александар Вулин захвалио се белоруској држави и њеном народу на поклону који ће ојачати ваздухопловне снаге Војске Србије. Он је пренео поздраве председника Александра Вучића и подсетио да је белоруски председник Александар Лукашенко био једини светски лидер који је посетио Србију током бомбардовања 1999. године.

Говорећи о роковима, министар Вулин је навео да су они прецизно договорени:

Примопредаја четири ловца Миг-29 круна је вишегодишњих преговора о набавци ловачких авиона из Белорусије. Посао је начелно договорен пре више од годину дана, на основу Споразума о војно-техничкој сарадњи Србије и Белорусије. *Извор: Танјуг 25. фебруар 2019. године.*

Нови ловци Миг-29 са српским заставама на репу у хангару у Барановичима

Српски стручни тим на примопредају нових ловца Миг-29 у Белорусији

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **1. марта 1916. године**, на Крфу је формиран Аероплански депо.

- **1. марта 1919. године**, у Новом Саду је основана Ваздухопловна команда на Петроварадинској тврђави, а потом и Ваздухопловни арсенал, школа за авио-механичаре и специјалиста, Извиђачка школа те Школа за резервне пилоте официре.

- **3. марта 1915. године**, француска ескадрила је пошла у помоћ Србији, у Солун је стигла 10. марта, а у Ниш 15. марта. Одатле је продужила за Смедеревску Паланку и Београд.

- **9. марта 1879. године**, инжењер Огњеслав Костовић приказао је пред научницима у Петровграду своје пројекте махокрилца, хеликоптера и управљивог балона-дирижабла.

- **10. марта 1953. године**, слетањем прва четири млазна авиона Т-33 Шутинг Стар на писту батајничког аеродрома, започела је "млазна ера" нашег РВ и ПВО.

- **12. марта 1941. године**, југословенске ваздухопловне јединице запоселе су 23 ратна аеродрома и летишта предвиђена ратним планом „Р-41“.

- **12. марта 1944. године**, југословенско-британским протоколом је утврђено формирање борбене авијације НОВЈ.

- **15. марта 1927. године**, у Земуну је основана „Фабрика аероплана и хидроплана Змај“, оснивачи били инжењер Јован Петровић и индустријалац Драгољуб Штерић. Први авион Арно ХД-32 испоручен је војсци 17. марта 1928. године.

- **15. марта 1940. године**, „Фабрика авиона Утва“ са седиштем у Београду преселила је своје погоне у Панчево, где се и данас налази. Производила је школске авионе и једрилице.

- **20. марта 1913. године**, код Скадра је погинуо наредник-пилот Михаило Петровић. Он је прва жртва српског војног ваздухопловства и друга у свету.

- **22. марта 1941. године**, по наређењу Команде Ваздухопловства војске, све ваздухопловне јединице стављене су у стање пуне приправности.

- **24. марта 1999. године**, масовним дејствима авијације и крстарећих пројектила, почела је агресија НАТО на СРЈ.

- **25. марта 1927. године**, отворен је земунски аеродром и на њега је пребазирала 125. ловачка група из Новог Сада, под командом мајора Миодрага Томића.

- **25. марта 1999. године**, погинуо је на борбеном задатку потпуковник-пилот Живота Ђурић, командант 241. ловачко бомбардерске ескадриле „Тигрови“, на авиону Орао.

- **26. марта 1999. године**, на борбеном задатку погинуо је мајор-пилот ловац Зоран Радосављевић.

- **27. марта 1999. године**, изнад сремског села Буђановци наша ПВО је оборила тзв. „невидљиви“ авион Ф-117.

- 28. марта 1924. године, фабрика аероплана и хидроплана „Икарус“, свечано је испоручила први авион, назван ШБ-1 Мали Брандербург.

20. МАРТ ДАН СЕЋАЊА НА ВАЗДУХОПЛОВНЕ ЖРТВЕ

На отварању изложбе у Галерији „Икар“ Дома ваздухопловства Земун, под насловом „Сећање на ваздухопловне жртве“ 20. марта 2013. године, на стоту годишњицу погибије наредника pilota Михаила Петровића заветовали смо се да се 20. март убудуће обележава као „ДАН СЕЋАЊА НА ВАЗДУХОПЛОВНЕ ЖРТВЕ“ у нас, и војне и цивилне, и ратне и мирнодопске, у знак поштовања према жртвама, као знак сећања и незаборава на трновит пут развоја авијације, њене примене, њене цивилизацијске узвишености и вредности, али и трагичности на том путу трагања за тајном летењем као вековним изазовом, али и грандиозним људским достигнућем.

Србија је међу првима у свету организовала своје војно ваздухопловство, 24. децембра 1912. године. Нажалост, убрзо је поднела прву своју ваздухопловну жртву. Такође, међу првима у свету. То је био наредник Михаило Петровић, први српски пилот са дипломом, челни од наших pilota међу хиљаду (979) првих pilota са листе међународне ваздухопловне федерације (FAI). Михаило Петровић (1884) трагично је настрадао у ваздухопловном удесу, 20. марта 1913. године, у борбеном, лету код Скадра.

Таква његова жртва постала, је у трагичном смислу, симбол неминовног страдања у пилотској, и летачкој професији уопште. Након Михаила, страдао је велики број летача, на летачким задацима у миру, на летачким борбеним задацима у рату. Сви они, као и Михаило заслужују, поштовање и достојанствен вечни починак. Њихова света жртва нас опомиње и учи колико је летење важно, корисно, озбиљно и лепо, али и опасно и понекад трагично. Зато их никада не смемо заборавити. Прва скромна изложбена поставка обухвата 30 панова на којима је преко три стотине слика страдалих летача (pilota, ваздухопловних извиђача, летача, авиомеханичара, стрелаца, радиста) и само делимично дочарава напред речено, говорећи много, много више. Та поставка је допуњена са још неколико панова који сведоче и страдањима ваздухопловца у годинама мира.

Болно је износити бројке о ваздухопловним жртвама, али се то не може избећи. То је реалност, сурова истина, која указује на много “Икара”, који су, поред још више “Дедала”, својом жртвом по-

могли развој ваздухопловства. Непрекидно је усањавана ваздухопловна техника, обука летача и других авио специјалиста, организација, безбедност, па данас летење није никаква мистична тајна, него људска свакодневница. Ипак треба се подсетити неких цифара.

У Србији, у Београду, пала је прва ваздухопловна жртва на Балкану када је 9. јануара 1911. године, на Калемегдану приликом демонстративног лета погинуо Словенац Едвард Русијан. Он вечно почива на београдском Новом гробљу.

У Балканским ратовима Србија је изгубила једног pilota - прву жртву, Михаила Петровића. Сахрањен 1913. године у месту Барбалуш (Албанија) близу Скадра где је погинуо. Потом су 1914. године његови посмртни остаци пренети на Цетиње (Црна Гора), а након тога, 1931. године, на вечно почивалиште на Новом гробљу у Београду. Његов животни и посмртни пут сведочи о трагичности и узвишености пилотског позива у време стасавања авијације.

У Првом светском рату погинуло је, и од рана и болести умрло, 18 српских летача.

Између првог и другог светског рата у Краљевини Југославији страдало је око 230 летача.

У Другом светском рату страдало је око 700 ваздухопловаца, међу њима и 473 стрељана радника фабрике авиона у Краљеву.

После другог светског рата до данашњих дана страдало је више стотина ваздухопловаца и летача, а посебно памтимо: 41 погинулог припадника РВ и ПВО у НАТО агресији 1999. године; “из смрти у бесмрт” одлетелих 55 припадника ваздухопловства и ПВО Републике Српске 1992-1995. године; посаду Ан-12 која је преносила хуманитарну помоћ Јерменији погођеној земљотресом, изгинулу у удесу код Јеревана; херојско страдање старијих водника Небојше Милића и Славише Марковића, и јуначки подвиг pilota мајора Горана Савића, 2012. године; посаду хеликоптера Ми-17 на челу са мајором Омером Мехићем 2015. године; посаде авиона Г-4 . 2017. и 2018. године. Слава им!

Ту бесмртну колону авијатичара која лети у бескрају васионе на челу са наредником Михаилом Петровићем, памтимо вечно, а 20. март узимамо као разводницу од данас па убудуће, као дан незаборава, да га данас, и убудуће, обележавамо као ДАН СЕЋАЊА НА ВАЗДУХОПЛОВНЕ ЖРТВЕ.

Златомир Грујић

СРУШИО СЕ ТЕРЕТНИ АВИОН У ТЕКСАСУ

Карго авион Боинг 767 у којем су биле три особе срушио се у залив недалеко од аеродрома у Хјустону

Авион је летео од Мајамија до Хјустона, а радар је са летицом изгубио контакт на око 48 километара југоисточно од аеродрома, саопштила је федерална авио агенција, пренела је агенција Ројтерс.

Шериф у Тексасу, Брајан Хоторн рекао је да се авион распао приликом пада и да не очекује да има преживелих, пренела је агенција АП.

Откривање делова авиона и људи из авиона је отежано због мочварног подручја. *Извор: Танјуг, 23. фебруар 2019. године.*

ЧЕТИРИ ВОЈНИКА ПОГИНУЛА У ПАДУ ХЕЛИКОПТЕРА

У паду војног хеликоптера у Истанбулу погинула су четворица војника, саопштиле су локалне власти.

Хеликоптер типа УХ-1 се срушио у стамбени део града у азијском делу Истанбула, али нико од грађана није повређен.

Првобитно је јављено да су четворица војника повређена и пребачена у болницу, али су званичници касније саопштили да нису преживели.

Агенција АП наводи да се, судећи по телевизијском снимцима са места несреће, хеликоптер се срушио недалеко од децијег игралишта.

Узрок несреће за сада није познат.

Ово је други такав случај у последња три месеца. У новембру се срушио хеликоптер са петорицом војника, након што је ударио у кров једне зграде.

Извор: РТС, 12. фебруар 2019. године.

МОДЕРНИЗОВАНИ ТУ-160

Руска војска ће добити нову, побољшану верзију легендарног стратешког бомбардера Ту-160М. Авион ће добити напредну технологију, оружје, радаре и друга унапређења које ће га учинити бољим у сваком погледу.

Нова варијанта Ту-160М ће бити опремљена врхунским одбрамбеним комплексом, модерним поузданим комуника-

цијским системом са побољшаном отпорношћу на сметње и јединственим наоружањем које ће значајно повећати његове борбене способности уз коришћење конвенционалне и нуклеарне муниције.

Ту-160 стратешки бомбардер уведен је службу крајем осамдесетих година, непосредно пре распада Совјетског Савеза. Авион је настао као носач крстарећих ракета дугог домета, опремљен нуклеарним бојевим главама, али је способан да носи и друга конвенционална и мање деструктивна оружја.

Ту-160 је први пут био у борбеној употреби током руске антитерористичке кампање у Сирији, где су коришћени за уништавање складишта муниције, штабова и других важних циљева. *Извор: Восток.рс, 03.02.2019. године.*

ХЕЛИКОПТЕР МИ-38 НА ТЕМПЕРАТУРИ ОД МИНУС 45 СТЕПЕНИ ЦЕЛЗИЈУСА

Руска војска тестирала је хеликоптер Ми-38 у условима сурове зиме при температурама од минус 45 степени Целзијуса.

Војни стручњаци су при изузетно ниским температурама проверавали перформансе свих система хеликоптера, а те-

стови су обављени на војној бази у оквиру аеродрома „Мирни“ у Јакутији.

Извршено је укупно 57 летова и 18 тестирања погонских система на копну.

Вишенаменски хеликоптер Ми-38 је намењен за превоз терета и путника, као и за операције потраге и спасавања и за потребе хитне помоћи. Развијено је неколико варијанти хеликоптера, укључујући војни, теретни и путнички хеликоптер, намењен за 32 особе.

Казанска компанија за производњу хеликоптера започела је серијску производњу хеликоптера Ми-38 у јануару прошле године. *Извор: Восток.рс, 09.02.2019. године*

РУСИЈА У ЈУНУ ДОБИЈА НАЈНОВИЈИ ВОЈНИ ХЕЛИКОПТЕР

Руска војска ће у јуну ове године добити први средњи вишенаменски хеликоптер Ми-38Т, изјавио је генерални директор холдинга „Хеликоптери Русије“ Андреј Богински.

Реч је о већ потписаном уговору у коме је дефинисан тај рок. Богински је указао и на то да су тестирања овог хеликоптера прошла успешно. Ради се о транспортно-десантном хеликоптеру, који је развијен на основу серијског Ми-38. Инжењери су оставили могућност и да се хеликоптер модификује у верзију која би могла да се користи за превоз рањених војника. Богински је додао да његова компанија планира да развије и арктичку верзију највећег транспортног хеликоптера у свету — Ми-26, који је у стању да превезе до 82 војника у пуној ратној опреми.

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Намењен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
E-pošta: zlgurjic@gmail.com www.udruzenjepvlps.org